

Eurajoen kunta
kirjaamo@eurajoki.fi

Viite Lausuntopyyntö 17.2.2023

Aihe Eurajoki, Luodon leirikeskus ja Marskinkarit, rantaosayleiskaavan muutos, luonnos

Satakunnan Museolta on pyydetty lausuntoa koskien Eurajoen seurakunnan omistaman Luodon leirikeskuksen rantaosayleiskaavan muutosta. Samanaikaisesti museolla on lausuttavana myös Luodon leirikeskuksen ranta-asemakaavan muutos. Suunnittelualue sijaitsee meren rannalla noin kahdeksan kilometrin etäisyydellä Eurajoen keskustajamasta Luodonmaan niemellä. Muutosalue (Pappila, 51-418-1-9) käsittää seurakunnalle kuuluvan kiinteistön, jossa on Luodon leirikeskuksen alue Luodonmaan niemen länsiosassa. Kiinteistöön kuuluu myös osa luoteispuolella sijaitsevista Marskinkarien saarista. Suunnittelualueella mannerranta on leirikeskusta ja sen pohjoispuolella sijaitsevaa Eurajoen kunnan venesatamaa lukuun ottamatta rakentamatonta. Marskinkarien saarissa sijaitsee kaksi loma-asuntoa.

Rantaosayleiskaavan muutoksen tarkoituksena on kaavoittaa rakentamattomien leirikeskuskorttelien 3 ja 4 tilalle omarantaisia loma-asunnon tontteja seurakunnan omistamalle alueelle. Ranta-asemakaavassa (1993) osoitetut leirikeskustontit (korttelit 3 ja 4) ovat jääneet rakentamattomiksi. Eurajoen seurakunta ei tarvitse kyseisiä leirikeskustontteja, vaan seurakunnan omat toiminnot mahtuvat jo käytössä olevalle Luodon leirikeskusalueelle. Lisäksi kaavaselostuksen mukaan rantaosayleiskaavaa tehtäessä on Marskinkareissa osoitettu olevan ainoastaan yksi loma-asunnon tontti, vaikka todellisuudessa Marskinkareilla on kaksi tähän tarkoitukseen rakennettua tonttia. Virhe on tarkoitus korjata kaavamutoksella.

Suunnittelualue sijoittuu aivan maakunnallisesti merkittävien Irjanne-Eurajoki-Linnamaan kulttuuriympäristöön (Satakunnan rakennusperintö 2005) sekä Vuojoki-Linnamaan maisema-alueiden kupeeseen, jotka ovat osoitettu Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2 (2019). Näitä arvoalueita koskee yhteinen suunnittelumääräys: *Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon alueen kokonaisuus, erityispiirteet ja ominaisuus siten, että edistetään niihin liittyvien arvojen säilymistä ja kehittämistä mukaan lukien avoimet viljelyalueet. Kaikista aluetta tai kohdetta koskevista suunnitelmista ja hankkeista,*

jotka oleellisesti muuttavat vallitsevia olosuhteita, tulee museoviranomaiselle varata mahdollisuus lausunnon antamiseen. Kohteen ja siihen olennaisesti kuuluvan lähiympäristön suunnittelussa on otettava huomioon kohteen kulttuuri-, maisema-, luonto- ja ympäristöarvot sekä huolehdittava, ettei toimenpiteillä ja hankkeilla vaaranneta tai heikennetä edellä mainittujen arvojen säilymistä.

Suunnittelualueen mantereen puoleinen osa käsittää myös kaksi luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeää pienehköä lehto- ja korpialuetta. Lisäksi ranta leirikeskuksesta etelään on pääosin matalakasvuista merenrantaniittyä, joka on luonnonsuojelulain nojalla suojeltua. Kaavaselostuksen mukaan alun perin oli tarkoitus muuttaa rantaosayleiskaavaa ja ranta-asemakaavaa ainoastaan niin, että seurakunnan omistamat kaksi leirikeskuksen korttelia olisi muutettu omarantaisiksi loma-asuntojen rakennuspaikoiksi, mutta alueella 2021 toteutetussa kasvillisuusselvityksessä todettiin alueelta luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokas luontotyyppi. Kaavaselostuksen mukaan edellisen lisäksi alueella vuonna 2022 toteutetun kasvillisuusselvityksen tulosten perusteella on päädytty nykyiseen kaavaluonnokseen.

Luodonmaa kuului vuonna 2011 toteutettuun Eurajoen rantaosayleiskaava-alueen rakennusinventointiin (rakennuskonservaattori AMK Laura Salli). Alueelta inventointiin tuolloin seurakunnan leirikeskus, joka arvotettiin luokkaan C: *Kohde voidaan jättää suojelun ulkopuolelle.* Leirikeskuksen vanhin rakennus on 1960-luvulla paikalle siirretty 1800-luvun puolivälin paikkeille ajoittuva makasiini, jota on muutettu merkittävästi uuden käytön myötä. Leirikeskuksen muu rakennuskanta koostuu 1980- ja 1990-luvulla valmistuneista rakennuksista.

Alueella on voimassa vuonna 2015 hyväksytty Eurajoen rantaosayleiskaava. Kaavassa suunnittelualue on maa- ja metsätalousaluetta (M) sekä leirikeskuksen korttelialuetta (RL). Kaavassa on osoitettu myös suunnittelualueeseen maakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristön rajaus, joka sijoittuu suunnittelualueelle. Merkintään kh001 liittyy kaavassa määräys: *Maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö. [...] Alueen suunnittelussa, rakentamisessa ja käytössä on edistettävä kulttuuriympäristön arvojen säilymistä. Alueella tapahtuva uudis- ja korjausrakentaminen ja muut suoritettavat toimenpiteet on sopeutettava kulttuuriympäristön ominaispiirteisiin ja maisemallisiin arvoihin. Erityistä huomiota tulee kiinnittää rakennusten sijoitteluun, mittakaavaan, mittasuhteisiin ja materiaalivalintoihin.*

Alueella on voimassa vuonna 1993 hyväksytty Luodonmaan ranta-asemakaava. Kaavassa suunnittelualue on osoitettu pääosin maa- ja metsätalousalueeksi (M). Seurakunnan alueelle on ranta-asemakaavassa varattu kolme leirikeskustonttia (RL), joista seurakunnan käytössä olevalle jo rakennetulle tontille 800 k-m² ja kahdelle uudelle leirikeskustontille kummallekin 500 k-m². Kahdelle rakentamattomalle leirikeskustontille saa kaavamääräysten mukaan rakentaa em. rakennusoikeuden puitteissa kolme rakennusta kummallekin.

Satakunnan Museon kannanotto

Satakunnan Museo näkee, että koska alue sijoittuu aivan kahden merkittävän arvoalueen kupeeseen, tulisi kaavaselostuksen lähtötietoja täydentää rakennetun kulttuuriympäristön sekä maiseman arvoalueiden osalta lisäämällä aluerajaukset sekä kuvaukset Irjanne-Eurajoki-Linnamaan että Vuojoki-Linnamaan kulttuuriympäristöistä. Rakennetun kulttuuriympäristön osalta arvoalueen kuvaus ja aluerajaus on tarkastettavissa Y-pakki-sovelluksesta (y-pakki.fi) ja maisema-alueiden osalta esimerkiksi osoitteesta: https://satakunta.fi/wp-content/uploads/2020/12/Vuojoki-Linnamaa_kulttuurimaisema_L1_kulttuuri_ja_luonnonarvo.pdf.

Kaavan vaikutusten arvioinnissa on puutteita edellä mainittujen kulttuuriympäristöjen ja maisema-alueiden suhteen ja hankkeen maisemallisten vaikutusten arviointia suhteessa näihin kulttuuriympäristöihin tulee täydentää. Myös suunnittelualueen lähiympäristön tilannetta mm. rakennetun ympäristön osalta tulisi täydentää, jolloin kaavan vaikutuksia pystyisi arvioimaan paremmin.

Kaavaselostuksessa on lisäksi pientä ristiriitaisuutta suunnittelualueen suhteesta maakunnallisesti merkittäviin kulttuuriympäristöihin: sivulla 5 mainitaan, että suunnittelualueelle ei kohdistu merkintöjä Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2. Kuitenkin kaavaselostuksen sivulla 6 todetaan, että rantaosayleiskaavassa suunnittelualueen kaakkoisnurkka on osoitettu maakunnallisesti merkittäväksi kulttuuriympäristöksi. Vaikka suunnittelualue sijoittuisikin arvoalueen ulkopuolelle, on esimerkiksi verrattain uuden vaihemaakuntakaavan 2 suunnittelumääräysten mukaan huomioitava myös kohteen välitön lähiympäristö.

Satakunnan Museolla ei ole toimialansa puitteissa muuta huomautettavaa kaavaluonnoksesta.

Satakunnan Museo

Museonjohtaja Johanna Jakomaa

Tutkija Olli Joukio

Tiedoksi

Varsinais-Suomen ELY-keskus/kirjaamo, Päivi Valkama
Satakuntaliitto/kirjaamo, Susanna Roslöf, Daniel Nagy
Museovirasto/kirjaamo

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti Porin kaupungin asianhallintajärjestelmässä